



WWW.WIJSCHIEDENAFVAL.NL

ELKE KILO TELT.

TELT JOUW AFVAL AL MEE?

EEN TOELICHTING OP EEN NIEUW MAATREGELENPAKKET
OM AFVALSCHEIDING IN HAARLEM VERDER TE VERBETEREN.

WIJ
HAARLEMMERS
SCHEIDEN ONS AFVAL

INHOUD BROCHURE

1

PROCES NAAR SPA 2.0

2

SAMENHANGEND PAKKET VAN MAATREGELEN

3

**HOE DRAAGT DIT NIEUWE MAATREGELENPAKKET BIJ AAN
DE AMBITIES VAN HAARLEM?**

4

EN DE ANDERE IDEEËN?

5

VRAAG MAAR RAAK

**BIJLAGE: INSPIRATIESESSIE VAN 14 SEPTEMBER 2020 –
VRAGEN EN ANTWOORDEN OP EEN RIJ**



PROCES NAAR SPA 2.0

WAT HEBBEN WE TOT NU TOE GEDAAN?

Met het Strategisch Plan Afvalscheiding hebben we de afgelopen jaren al flinke stappen gezet: we verwachten eind 2021 – als de geplande maatregelen zijn uitgerold – uit te komen op een aandeel bronscheiding van 51%. De ambitie van SPA is een scheidingspercentage van 68%, inclusief nascheiding. In de inspiratiesessie op 14 september jl. hebben we u meegenomen in de tot nu toe bereikte resultaten en hebben we u laten zien hoe een beloningssysteem een bijdrage kan leveren aan het verder verhogen van het scheidingspercentage, maar ook wat de overige effecten zijn. Natuurlijk zijn er ook andere maatregelen mogelijk om in Haarlem tot een nog hoger afvalscheidingspercentage te komen. In de vorige sessie hebben we u alvast een aantal van deze andere maatregelen laten zien en heeft u zelf ook suggesties aangedragen. Hiermee zijn we de afgelopen weken aan de slag gegaan en op 16 november laten we u graag onze bevindingen zien. In deze flyer vindt u alvast een eerste indruk van de maatregelen en de beoogde effecten. Daarnaast zijn in de bijlage de vragen en antwoorden naar aanleiding van de sessie van 14 september voor u samengevat.

DOEL INSPIRATIESESSIE 16 NOVEMBER

We presenteren u graag welke maatregelen bijdragen aan de ambities van Haarlem én passen bij de lokale situatie. Graag horen we uw reactie op deze maatregelen: staat u achter de gepresenteerde maatregelen? Welke vragen heeft u er nog bij? Waar moeten we op letten als we dit zouden gaan uitvoeren?

BASIS VOOR RAADSSTUK

Uw reactie is vervolgens de basis voor een raadsstuk dat we in januari 2021 ter besluitvorming aan u voorleggen. Dat raadsstuk bevat het verzoek om een nieuw beleidsplan (SPA2.0) op te stellen en een nieuw pakket aan maatregelen met een indicatieve uitwerking van de verwachte effecten, benodigde investeringen en aandachtspunten. De exacte nadere uitwerking van de maatregelen volgt na het raadsbesluit.

SAMENHANGEND PAKKET VAN MAATREGELLEN

Voor de komende jaren speelt de vraag hoe we de Haarlemmers kunnen stimuleren om hun grondstoffen nog meer apart te houden. We weten dat circa driekwart van het restafval nog steeds uit goed-recyclebare grondstoffen bestaat.

BLIJVENDE INZET OP GEDRAGSVERANDERING

De afgelopen jaren hebben we ingezet op gedragsverandering, met als resultaat dat de inwoners hun grondstoffen meer dan voorheen apart houden van het restafval. Ook de komende jaren willen we deze gedragsverandering doorzetten.



Hiervoor stellen we een **samenhangend pakket aan maatregelen** voor dat:

1. goed zichtbaar en merkbaar is in de hele stad;
2. de bewustwording van de waarde van afval versterkt;
3. de circulaire economie dichterbij brengt en tastbaar maakt.

Het beoogde resultaat van dit maatregelenpakket is dat Haarlemmers nog meer dan nu hun grondstoffen apart aanbieden.

MAATREGELLEN IN PAKKET

We zien de volgende maatregelen als een evenwichtig pakket:

1. Gft-pilots (binnenstad-laagbouw-hoogbouw)
2. Restafval inwerpen beperken
3. Circulaire Hotspot
4. Mobiel milieustation
5. BEST-tas

Naast deze maatregelen worden - net als nu - communicatie en participatie ingezet om de bewustwording continu te stimuleren. We lichten de maatregelen hier verder toe.



AD 1 GFT-PILOTS

We weten dat een Haarlemer vooral nog veel keukenafval bij het restafval gooit: gemiddeld bijna 70 kg per jaar. Dat geldt niet alleen voor flatbewoners, maar ook voor huishoudens met een eigen gft-rolcontainer. We zien het dan ook als belangrijkste uitdaging om de inwoners te verleiden om hun keukenafval apart te houden en in hun eigen gft-rolcontainer of in de gft-container in het grondstoffenstraatje te deponeren. De ervaringen in andere gemeenten en ook van ons eigen Schillenboerproject leren dat dit nog niet zo eenvoudig is. Wat in ieder geval nodig blijkt: 1. communicatie met bewoners, bijvoorbeeld over hoe je het scheiden in een kleine keuken het beste kan organiseren; 2. praktische hulpmiddelen ter beschikking stellen, zoals een aanrechtbakje; 3. goede uitleg over wat er met het gft gebeurt. Op basis van onze ervaring en de landelijke kennis willen we samen met onze inwoners aan de slag om de juiste aanpak voor Haarlem te bepalen: een die in de binnenstad anders kan zijn dan in onze hoogbouw- of laagbouwwijken.

Om te bepalen hoe de aanpak van keukenafval verder moet worden vormgegeven stellen we voor om begin 2022 in overleg met bewoners drie pilots te starten. Met de ervaringen en resultaten hieruit komen we weer bij u terug met de vraag om concrete maatregelen voor

hoogbouw, laagbouw en de binnenstad te mogen invoeren.

AD 2 RESTAFVAL INWORPEN BEPERKEN

Inwoners kunnen nu ongelimiteerd afval aanbieden in de ondergrondse restafvalcontainer. Door een limiet te stellen aan het aantal inworpen per maand, worden bewoners bewuster van het scheiden van afval. Inwoners kunnen een prepaidkaart kopen wanneer ze vaker afval aan willen bieden in de restafvalcontainer. We willen de limiet in eerste instantie zo stellen dat 90% van de huidige gebruikers er geen last van heeft, omdat hun huidige restafvalaanbod reeds binnen de limiet past. Tegelijkertijd verwachten we dat alleen al het benoemen van de limiet bij een groot deel van de huishoudens tot meer bewustwording leidt. Alleen de 10% grootste aanbieders worden direct door deze maatregel geraakt als zij hun aanbiedgedrag niet aanpassen. Het vermoeden is dat dit deels bedrijven zijn, die oneigenlijk gebruik maken van de containers voor huishoudelijk restafval.

AD 3 CIRCULAIRE HOTSPOT

Als gemeente hebben we ambitieuze klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen gesteld. Hoewel het spectrum van duurzaamheid veel breder is, biedt ook afvalscheiding en hergebruik van materialen goede mogelijk-



heden om substantiële resultaten te boeken. We stellen voor om een 'Circulaire Hotspot' te realiseren. Hiervoor vullen we het huidige milieuplein aan met bijvoorbeeld een kringloopwinkel, bouwhub, repaircafé, workshop- en tentoonstellingsruimte en/of leerwerkplekken. Daarmee geven we invulling aan onze duurzaamheidsdoelstellingen en dragen we concreet bij aan het 'Programma Haarlem Circulair 2040'. Voor de Haarlammers dient de Circulaire Hotspot een leerzame en aantrekkelijke plek te zijn. Hier kunnen ze hun afgedankte spullen en materialen brengen zodat deze als product of materiaal kunnen worden hergebruikt. Het wordt hier zichtbaar hoe diverse ondernemers waarde creëren uit afval.

Over de opzet van een Circulaire Hotspot zijn oriënterende gesprekken gevoerd met diverse partijen. De vestiging van een kringloopwinkel is een reële optie. De eerste stap die nu gezet moet worden is de uitvoering van een zogenaamde plantoets om te bepalen of wijziging van het bestemmingsplan mogelijk en kansrijk is. De verdere ontwikkeling van deze Circulaire Hotspot is afhankelijk van de uitkomst van de plantoets en de opzet van de samenwerking met diverse partijen.

AD 4 MOBIEL MILIEUSTATION

Elk huishouden heeft meerdere keren per jaar te maken met 'klein afval', waarvoor er

minder motivatie is om het naar het milieuplein te brengen en dat vervolgens bij het restafval wordt gegooid. Denk aan hout, piepschuim, harde kunststoffen, KCA, olie/vet, etc. Daarmee gaan waardevolle grondstoffen verloren. Bij een mobiel milieustation kunnen inwoners deze materialen periodiek gescheiden aanbieden; per keer een hoeveelheid die in een boodschappentas of krat past. Verspreid over Haarlem worden bijvoorbeeld tien standplaatsen gezocht, waar het mobiele milieustation elke twee weken een aantal uren staat. Het mobiele milieustation is niet alleen een inleverpunt, maar is ook een krachtig communicatiemiddel en levert een bijdrage aan bewustwording: de aankleding is zodanig dat het voor iedereen duidelijk is wat het doel is. Verder speelt het personeel van het mobiele milieustation een belangrijke rol in het informeren van de bezoekers over afvalscheiding en het beantwoorden van vragen.

AD 5 BEST-TAS

Met de BEST-tas kunnen de inwoners op een gemakkelijke manier hun Boeken, Elektrische apparaten, Speelgoed en Textiel gescheiden houden en aanbieden. Een deel van de inhoud van de BEST-tas kan direct opnieuw gebruikt worden (denk aan boeken of nog werkende apparaten). Dit levert een concrete bijdrage aan de circulaire economie. Kapotte of onverkoopbare spullen kunnen - eventueel na





heeft ook een belangrijke preventieve functie: het feit dat de inwoners lezen, horen en zien dat er gecontroleerd wordt en weten wat de reden hier van is (goede kwaliteit grondstoffen om hoge afkeurkosten te voorkomen) heeft een positief effect op het aanbodgedrag. Het voorstel is dan ook om de preventieve werking van deze gecombineerde inzet ook de komende jaren volledig te benutten.

HOE DRAAGT DIT NIEUWE MAATREGELENPAKKET BIJ AAN DE AMBITIES VAN HAARLEM?

Alle maatregelen leveren een bijdrage aan meer afvalscheiding en daarnaast aan één of meer andere ambities. De meeste maatregelen verbeteren de service voor de inwoners: naar ons idee een onmisbare succesfactor om tot meer afvalscheiding te komen. Tijdens de inspiratiesessie op 16 november vertellen we u meer over het verwachte effect van het pakket als geheel en geven we u een globaal beeld van de financiële consequenties.

	zuivere grondstoffen	meer afvalscheiding	ambities meer bewustzijn	minder en schoon verkeer	participatie
1 Gft-pilots 1-2-3	✓	+++		✓	✓
2 Restafval inworpen beperken		++	✓	✓	
3 Circulaire Hotspot	✓	+	✓		✓
4 Mobiel milieustation	✓	+	✓	✓	
5 BEST-tas	✓	+	✓		✓
Bewustwording en gedragsbeïnvloeding	✓	+++	✓		✓

Tijdens de inspiratiesessie horen we graag wat u van het voorgestelde maatregelenpakket vindt. Staat u achter de gepresenteerde maatregelen? Welke vragen heeft u er nog bij? Waar moeten we op letten als we dit zouden gaan uitvoeren?



EN DE ANDERE IDEEËN?

Vanuit diverse hoeken zijn maatregelen voorgesteld waar we in Haarlem mee aan de slag zouden kunnen gaan. In het beschreven nieuwe maatregelenpakket hebben we de meest geschikte ideeën meegenomen. Niet alle voorstellen passen op dit moment bij de ambities en/of de situatie in onze stad. We lichten hier kort toe welke maatregelen naar ons idee **niet** geschikt zijn om op korte termijn in te voeren. Deze maatregelen zijn daarom ook niet verder uitgewerkt.

GESCHEIDEN INZAMELING LUIERS

Een duurzame en betaalbare verwerking van luiers, bij voorkeur in de regio, zou goed passen bij onze ambities. Tot op heden is daar echter nog geen sprake van en daarom gaan we voorlopig geen gescheiden inzameling voor luiers organiseren. In de bijlage bij deze flyer vindt u daar meer informatie over.

Natuurlijk blijven we aangesloten bij de verdere verkenning van de mogelijkheden binnen de Metropool Regio Amsterdam om luierr recycling op te zetten. En we volgen de zoektocht van onder andere HVC of luiers via nascheiding uit het restafval gehaald en gerecycled kunnen worden.

UITBREIDING GRONDSTOFFEN- STRAATJES BIJ WINKELCENTRA

In huishoudens komt soms klein grofvuil vrij, dat men wel graag gescheiden wil aanbieden,

maar waarvoor een rit naar het milieuplein teveel moeite is. Als men het in de buurt gescheiden kan aanbieden, bijvoorbeeld bij een winkelcentrum, dan kunnen de inwoners dit makkelijker kwijt. Een prima gedachte! Om te voorkomen dat deze aanbiederlocatie een ongecontroleerde stortplek wordt moet deze locatie ofwel continu bemenst zijn of moet deze locatie inpandig gerealiseerd worden, zodat er buiten openingstijden geen dumping kan plaatsvinden. In beide gevallen is de uitvoering van deze maatregel sterk afhankelijk van partijen die ruimte en tijd ter beschikking willen stellen. In het verleden bleek dit erg lastig te zijn vanwege het overweldigende aanbod vanuit bewoners. We denken dat een mobiel milieustation geschikter is om in de behoefte aan een inleverpunt voor klein grofvuil te voorzien. Op pagina 6 leest u hier meer over.

NASCHEIDING PBD UIT REST- AFVAL IN BUURTEN DIE GEEN PBD SCHEIDEN

Technisch gezien is het mogelijk om het restafval uit buurten die geen PBD scheiden apart in te zamelen en af te voeren naar een nascheidingsinstallatie. De consequentie is wel dat hiervoor dan een aparte inzamelronde gereden moet worden, wat invloed heeft op de efficiëntie van de uitvoering en tot hogere kosten leidt. De huidige inzamelresultaten voor PBD in de hoogbouw zijn bemoedigend, waardoor deze maatregel niet nodig lijkt te zijn.



INZETTEN WORMENHOTELS VOOR VERWERKING ORGANISCH AFVAL

Een wormenhotel is een initiatief dat mensen thuis in de tuin of op het balkon kunnen toepassen. Het is met name goed voor de bewustwording: het kan enthousiasme creëren voor gft-scheiding en vraagt tegelijkertijd aandacht en tijd. We willen dit soort mogelijkheden als voorbeelden opnemen in de bewustwordingscampagne (o.a. op de website), zodat alle inwoners hier kennis van kunnen nemen. Hetzelfde geldt voor het zelf maken van bokashi, waarbij organisch afval gefermenteerd wordt.

Met name in Amsterdam zijn proeven gehouden met wormenhotels op buurtniveau. Ook deze wormenhotels vragen om grote betrokkenheid in de buurt en vragen veel tijd van beheerders. Bij de proeven in Amsterdam hebben de wormenhotels mensen enthousiast gemaakt voor het scheiden van organisch afval. Vervolgens zijn gft-containers geplaatst waarin de bewoners deze fractie kwijt kunnen. Op basis van deze ervaring hebben we er in Haarlem voor gekozen om direct gft-containers te plaatsen en is inzet van wormenhotels op buurtniveau dan ook niet logisch.

STIMULEREN GEBRUIK KATTENBAKKORRELS VAN HOUT

Alle soorten kattenbakvulling (ook van hernieuwbare grondstoffen, zoals papier en hout) moeten na gebruik bij het restafval, omdat het

materiaal ofwel niet volledig composteert ofwel schadelijke stoffen kan bevatten die niet in compost thuis horen. Vanuit oogpunt van afvalscheiding en recycling heeft het gebruik van kattenbakkorrels van hout dus geen voordeel. Omdat alle soorten kattenbakvulling verbrand moeten worden, kun je alleen kijken welk type kattenbakvulling qua productieproces het meest gunstig is voor het milieu. Volgens Milieucentraal zijn dit de kattenbakkorrels op basis van houtsnippers. In de communicatie kunnen we hier aandacht aan besteden.



VRAAG MAAR RAAK



WIJ BEANTWOORDEN UW VRAGEN GRAAG!

Heeft u vragen over de inhoud van deze flyer?
Laat het ons weten.

Mocht u al een vraag hebben vóór de
inspiratiesessie van 16 november, stuurt u
deze dan alvast naar projecten@haarlem.nl.
Wij bundelen alle vragen na de inspiratie-
sessie in een Q&A en zorgen dat iedereen
de vragen en antwoorden ontvangt.

WIJ
HAARLEMMERS
SCHEIDEN ONS AFVAL

BIJLAGE: INSPIRATIESESSIE VAN 14 SEPTEMBER 2020 – VRAGEN EN ANTWOORDEN OP EEN RIJ

1. Het beloningssysteem vraagt een investering van circa € 9 miljoen. Waar is dit geld voor nodig?

Het onderzochte beloningssysteem geeft met name een impuls aan de scheiding van volumineuze stromen, zoals PBD en – in mindere mate – papier/karton. Om het verwachte grotere aanbod op te kunnen vangen zijn er voorafgaand aan de invoering van het beloningssysteem investeringen nodig om meer containercapaciteit voor deze grondstoffen te creëren.

Met de beoogde uitbreiding van de containercapaciteit bij invoering van een beloningssysteem blijft het aantal verkeersbewegingen om de grondstoffen in de stad in te zamelen, beheersbaar. Om de grondstoffen zo zuiver mogelijk te houden wordt daarnaast geïnvesteerd in systemen voor toegangscontrole.

2. Het invoeren van een beloningssysteem leidt tot een structurele verhoging van de jaarlijkse gemeentelijke kosten met circa € 43 per huishouden per jaar. Hoe is dit bedrag tot stand gekomen?

In de volgende tabel is aangegeven uit welke posten deze extra kosten zijn opgebouwd. Het gaat onder andere om afschrijving van de benodigde investeringen (zie vraag 1), extra kosten voor beheer/onderhoud van de containeruitbreiding, extra containerledigingen, gratis (doorzichtige) PBD-zakken, flankerende maatregelen en administratie. Dit zijn extra kosten die elk jaar weer teruggekomen.

Het beloningssysteem leidt ook tot een daling van de verwerkingskosten (minder restafval, meer grondstoffenopbrengsten), maar deze daling is niet voldoende om de eerder genoemde extra kosten te compenseren.

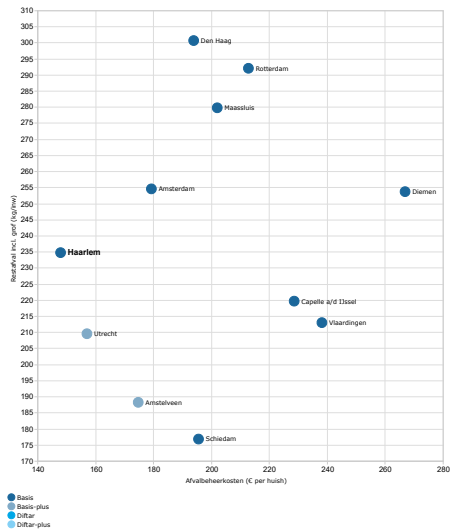
personele inzet projecten en processen	€ 3
inzameling, incl. gratis PBD-zakken en reiniging openbare ruimte	€ 24
containers (afschrijving investeringen, kosten beheer/onderhoud)	€ 22
communicatie	€ 1
handhaving	€ 2
monitoring	€ 0
inning afvalstoffenheffing	€ 1
verwerkingskosten grondstoffen/restafval	- € 11
netto extra kosten	€ 43

3. Haarlem heeft op dit moment al een hoge afvalstoffenheffing. Hoe komt dat?

De afvalbeheerkosten van Haarlem (inzameling en verwerking) zijn in vergelijking met andere hoogbouwklasse A steden relatief laag zoals gemeten in de Benchmark Huishoudelijk afval van de NVRD over het peiljaar 2018.

De hoogte van de afvalstoffenheffing heeft te maken met meerdere factoren buiten het inzamelen en verwerken van afval. Gemeenten kiezen zelf welke kostenposten - naast de standaard afvalbeheerkosten - via de afvalstoffenheffing gedekt worden en de mate van kostendekkendheid. Denk bijvoorbeeld aan het vegen van de straten. Dit is de reden dat de afvalbeheerkosten in Haarlem laag zijn, maar de afvalstoffenheffing hoog in vergelijking met andere steden.

Hoe kosten-effectief is Haarlem?



Toelichting
In dit figuur zijn alle gemeenten weergegeven uit KLASSE A (50-100% hoogbouw), onderscheiden naar toegepaste inzamelstrategie (kleur van de bol). Plus staat voor omgekeerd inzamelen, laag frequent inzamelen of een combinatie van beiden.

De gemeenten die links onder zijn weergegeven zijn het meest kosten-effectief: zij hebben de minste hoeveelheid restafval (kernprestatie Milieu) tegen de laagste afvalbeheerkosten (kernprestatie Kosten).

4. Kunt u het meerjarenoverzicht aanleveren voor de ontwikkeling van de kosten per huishouden en aangeven ten opzichte van welk jaar de gepresenteerde extra structurele kosten zijn berekend (€ 43 per huishouden per jaar)?

SPA heeft een kostenverhogend effect en na het nemen van de maatregelen zou het niveau ook weer moeten dalen. Het effect op de afvalstoffenheffing is echter anders dan voorspeld in 2016, omdat de grondstofprijzen en de verwerkingskosten zijn toegenomen in de afgelopen jaren. Het feit blijft dat als we het afval niet scheiden, kosten nog hoger zijn: het verbranden van restafval inclusief de hierop geheven belasting is hoger dan de verwerkingskosten voor PBD, gft en papier.

Het tarief voor een **meerpersoonshuishouden** heeft zich door de jaren heen als volgt ontwikkeld.

2015	2016	2017	2018	2019	2020
€ 354,24	€ 337,20	€ 321,72	€ 324,48	€ 383,40	€ 392,40

Onderzoek heeft uitgewezen dat voor het invoeren van een beloningssysteem jaarlijks per huishouden € 43 extra nodig is. Deze meerkosten zijn meerkosten ten opzichte van de situatie waarin SPA volledig is uitgerold. Omdat de tarieven voor dat moment niet bekend zijn, is in het onderzoek gerekend met de huidige tarieven (2020).

5. Als ik straks geen restafval meer heb, hoe ik dan niets te betalen aan afvalstoffenheffing? En wellicht wel een grondstoffenheffing?

Inzameling van grondstoffen kost geld. De verwerking van sommige grondstoffen levert baten op (bijvoorbeeld papier en glas) en andere grondstoffen niet (bijvoorbeeld gft). De baten zijn niet toereikend om alle inzamel- en verwerkingskosten te betalen. Huishoudens blijven dus altijd afvalstoffenheffing betalen.

6. Hoe zorgen we ervoor dat de financiële voordelen van droog en schoon ingezameld papier voor een gedeelte en ter incentive bij de Haarlemmer terecht komt?

Indirect gebruiken we de baten om de inzameling en verwerking van afval en grondstoffen te betalen. Dus de baten komen op dit moment 'integraal' bij de Haarlemmer terecht: zonder de baten was de afvalstoffenheffing hoger. Een beloningssysteem zoals gepresenteerd op 14 september geeft wel een individuele incentive, niet specifiek op papierafval, maar wel op vermindering van het restafval.

7. Wat doet de overheid met de verbrandingsbelasting die ze ontvangt?

De nationale overheid heeft aangegeven te kijken of dit gereserveerd kan worden om recycling van grondstoffen te stimuleren. Maar vooralsnog zijn de opbrengsten niet geoormerkt.

8. Heeft wat het Rijk beslist samen met het Afvalfonds (de stichting die namens de verpakkende bedrijven, zoals Unilever, de inzameling en recycling van verpakkingen regelt) invloed op de begroting van Haarlem? Kunnen we een gedeelte van die extra investering dekken uit de inkomsten vanuit het Afvalfonds?

Dit is een systeem van producentenverantwoordelijkheid. De overheid bepaalt de doelstellingen voor de producenten. De producenten betalen een heffing om de inzameling en verwerking van verpakkingen conform doelstelling te financieren. Vanuit deze inkomsten ontvangen de gemeenten een vergoeding voor de verpakkingen die worden ingezameld en gesorteerd. De Vereniging Nederlandse Gemeenten is partner in deze aanpak. Daarin zijn er naast de bijdragen aan Nederland Schoon (gelden voor zwerfafval) geen extra bijdragen op dit moment voor afvalscheiding.

9. Stel dat alle inwoners alle grondstoffen helemaal schoon inleveren, wat is dan het verdienpotentieel van Haarlem (opbrengst per jaar in euro's)?

De grondstoffen uit bronscheiding zijn momenteel van goede kwaliteit en worden geaccepteerd door de verwerkers. De baten zijn nodig om de kosten van inzameling- en verwerking deels te betalen. Aangezien de verwerking van grondstoffen ook geld kost, zoals bij gft, is er binnen de hele grondstoffenbalans geen positief verdienmodel.

10. We kiezen voor bronscheiding en aanvullend nascheiding. Wat is het effect op de vergoeding die de gemeente ontvangt van Nedvang?

Nascheiding kost een bedrag per ton. In 2016 dachten we dat nascheiding veel grondstoffen zou opleveren (bruto rendement van 25% en een netto rendement 11%), dat doet het achteraf niet. Als je ziet hoe goed het nu gaat met bronscheiding, heeft het geen zin om de focus te leggen op nascheiding.

En wat betreft de kosten: voor het brongescheiden materiaal ontvangt de gemeente een vergoeding van Nedvang. De vergoeding voor de grondstoffen die uit de nascheiding vrijkomen is voor de exploitant van de nascheidingsinstallatie. De gemeente betaalt enerzijds minder 'restafvalbelasting' door bronscheiding en ontvangt anderzijds 'restafvalbelasting' retour op basis van de nagescheiden grondstoffen.

11. Het AEB waar ons restafval verwerkt wordt, geeft aan dat nascheiding een goede optie is, maar is dat ook zo voor Haarlem?

Het AEB is in het verleden altijd voorstander geweest van nascheiding als aanvulling op bronscheiding. Onlangs heeft het AEB in het kader van de afvalscheiding in Amsterdam een uitspraak gedaan dat nascheiding een alternatief is voor bronscheiding.

Als je ziet hoe goed het nu gaat met bronscheiding in Haarlem heeft het geen zin om de focus te leggen op nascheiding. Haarlem maakt sinds 2018 gebruik van de service van het AEB. Het rendement van de nascheiding blijft op dit moment achter bij de verwachtingen. De nascheiding werkt goed als de natte keukenfractie (combinatie gft en papier) zoveel mogelijk met bronscheiding is verwijderd uit de fractie.

12. Waarom gaan we de afvalscheiding bij de bron (huishoudens) verder uitbreiden met € 43 extra kosten per huishouden tot gevolg, terwijl AEB in haar installatie grondstoffen eruit haalt?

Afval scheiden bij de bron levert meer en betere kwaliteit grondstoffen op. Dat laatste wordt steeds belangrijker om het goed en hoogwaardig te kunnen recycleren. De acceptatievoorwaarden van de verwerkers worden hierdoor ook scherper en zullen in de toekomst een belangrijke rol gaan spelen in prijsbepaling, de mogelijkheden voor afzet en duurzame verwerking.

Met het nascheiden wordt vooral PBD uit het restafval gehaald. Bronscheiding blijft dus nog steeds nodig voor gft, papier, textiel en glas. Bovendien is een goede bronscheiding van gft en papier nodig voor een kwalitatief goede nascheiding.

Nascheiding blijft als aanvulling echter zinvol om het achtergebleven PBD in het restafval alsnog zoveel mogelijk eruit te halen waardoor grondstoffen niet onnodig worden verbrand.

Onderzoek heeft uitgewezen dat voor het invoeren van een beloningssysteem structureel €43 extra per huishouden nodig is. We hebben echter geen beloningssysteem in Haarlem. Daarover heeft nog geen besluitvorming plaats gevonden.

13. Is het bekend dat Amsterdam voornemens is een plasticscheidingsfaciliteit te realiseren (in een andere entiteit en op een andere locatie dan de afvalverbrander en betaald vanuit het initiatief van het Afvalfonds)? Heeft Haarlem daar iets aan?

Dit zegt ons niets. Mogelijk gaat dit over de nascheidingsinstallatie van het AEB waarbij het AEB aangeeft modificaties te gaan toepassen om deze te verbeteren.

14. Kunnen we nascheiding toepassen in buurten waar bewoners geen PBD scheiden?

Technisch zou dit kunnen. Perceelgerichte inzameling heeft echter wel invloed op de efficiëntie van de uitvoering, wat tot hogere kosten kan leiden. Daarnaast zijn de huidige resultaten behaald in de hoogbouw bemoedigend waardoor deze mogelijke optie niet nodig lijkt.

15. Zijn de scheidingsresultaten per buurt bekend?

Nee, deze resultaten zijn niet per buurt bekend. Dit komt doordat Spaarnelanden de containers leegt op basis van volmelding. Deze aanpak is erop gericht om zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk voertuigbewegingen grondstoffen in te zamelen. Voertuigen leggen hierdoor op een inzameldag niet alle containers in een wijk, maar alleen containers die bijna vol zijn in verschillende wijken. De lading van het voertuig komt hierdoor ook altijd uit verschillende wijken.

16. Een beloningssysteem met cameratoezicht: kan dat wel in verband met de privacyregels (AVG) en wat is het effect van dit 'bespieden' van bewoners?

In Antwerpen zijn er positieve ervaringen bij een aantal proefopstellingen van dit systeem (vermindering vervuiling van 40% naar 10% (in Haarlem zitten we nu onder de 10%)). De pilots in Antwerpen zijn AVG-proof en bewoners zijn er aan gewend en accepteren dit mede omdat dit tot resultaten leidt. Op de containerzuil is aangegeven dat controles op verkeerd gebruik mogelijk zijn en wordt verwezen naar de privacyverklaring voor de 'sorteerpas', die de inwoners gebruiken om de containers te openen. Zover wij weten heeft dit niet geleid tot bezwaren en procedures.

17. Gaan we de komende jaren luiers gescheiden inzamelen?

In Nederland is er een aantal pilots die we volgen. In de presentatie op 14 september benoemden we specifiek luiers en matrassen omdat het een vervolgstap is in hoe we meer monostromen in de keten circulair kunnen maken met producentenverantwoordelijkheid.

De gemeente zamelt luiers tot nog toe niet gescheiden in, omdat het recyclen van luiermateriaal nog niet op orde is. Er is op dit moment één installatie in het oosten van Nederland waar jaarlijks 15.000 ton luiers verwerkt kan worden. In heel Nederland komt jaarlijks echter circa 200.000 ton luiers vrij (bron: www.vang-hha.nl). Die ene installatie kan dus niet zomaar het luierafval van Haarlem er bij hebben. Bovendien zijn de kosten voor inzameling hoog omdat het een relatief kleine stroom is en zouden de transportkosten naar het oosten hoog zijn voor Haarlem. In de huidige situatie zou invoeren van gescheiden inzameling van luiers in Haarlem daarom betekenen dat de luiers alsnog verbrand zouden moeten worden.

Wij blijven aangesloten bij verdere verkenning van de mogelijkheden (binnen Metropool Regio Amsterdam). Hier wordt onder andere gekeken naar een business case voor de opzet van luiers recycling; zie ook <https://mraduurzaam.nl/circulair/luiers/> <https://mraduurzaam.nl/circulair/>.

Vanuit Haarlem kijken we ook kritisch naar het logistieke proces, aangezien dit erg belangrijk is voor een duurzame en betaalbare verwerking. Momenteel wordt ook nog door (onder andere HVC) onderzocht of luiers bij de nascheiding verwerkt kunnen worden. Het opzetten van een eigen installatie voor de recycling van luiers is nu geen optie voor Haarlem.

18. Kan het idee van een mobiele milieustraat verder uitgewerkt worden? Denk bijvoorbeeld aan een mobiele milieustraat bij bijvoorbeeld een supermarkt. Dan hoeven inwoners niet met een kleine hoeveelheid fracties aan te komen bij het milieuplein.

We gaan dit idee onderzoeken en we koppelen op de volgende inspiratiesessie hierover terug.

19. Kunnen op centrale punten bij winkelcentra grotere grondstoffenstraatjes gerealiseerd worden, waar je bijvoorbeeld kleine stukken hout, hart plastic, piepschuim, kleine elektrische apparaten/snoeren, etc. kunt aanbieden? Naar analogie met textiel, dat inwoners kunnen aanbieden op het milieuplein maar ook in containers bij veel supermarkten.

Zie pagina 10.

20. Welk effect wordt verwacht van het invoeren van statiegeld op kleine petflesjes? En op blik, voor zover daar al toe besloten is?

De invoering van statiegeld op kleine petflesjes per 1-7-2021 zal een positief effect hebben op het voorkomen van zwerfafval en zorgt voor een mooie kwaliteit grondstof die goed herbruikbaar is. Onze inschatting is dat het niet veel impact zal hebben op de ingezamelde hoeveelheid PBD (in gewicht) of op de inzamelvergoeding die ontvangen wordt voor het verzamelen van dit materiaal. Een mogelijke invoering van statiegeld op het blik in 2022 heeft hetzelfde positieve effect op het milieu als de petflesjes (minder zwerfafval en goede kwaliteit grondstof). Op de ingezamelde hoeveelheid PBD en op de inzamelvergoeding wordt een beperkt effect verwacht.

21. Is het zinvol en mogelijk om zogenaamde wormenhôtels in Haarlem in te zetten om gft lokaal te verwerken en minder gft te hoeven inzamelen?

Zie de volgende websites:

Voor een woning

- <https://balkonton.nl/>, <https://balkonton.nl/product/gevelbak/>
- <https://www.icanchangetheworldwithmytwohands.nl/project>

Voor de hele buurt

- <https://www.spaarnelanden.nl/inwoners/participatie/bloembakken>

Het wormenhôtel is een initiatief dat mensen thuis in de tuin of op het balkon kunnen toepassen. Het is met name goed voor de bewustwording, onze ervaring is dat het enthousiasme kan op-leveren en tevens ook aandacht en tijd vergt. Wat we kunnen doen is om dit soort mogelijkheden als onderdeel van de bewustwordingscampagne centraal op de website te laten zien zodat bewoners die hier open voor staan er kennis van nemen.

Met name in Amsterdam zijn proeven gehouden met wormenhôtels in de buurt. Ook de collectieve wormenhôtels vragen om grote betrokkenheid in de buurt en veel tijd voor beheerders. Het initiatief draagt bij aan bewustwording en enthousiasme voor afvalscheiding, maar is relatief bewerkelijk en ook kostbaar. Bij de proeven in Amsterdam is ervoor gekozen om daarna opvolging met reguliere gft-inzamelingsmiddelen te geven. In Haarlem hebben we dit proces gevolgd en daarom direct gekozen voor reguliere inzamelingsmiddelen.

22. Is het zinvol en mogelijk om in Haarlem iets met bokashi te gaan doen om gft lokaal te verwerken, de bodemkwaliteit te verbeteren en minder gft te hoeven inzamelen?

Zie de volgende websites:

- <https://www.biogroei.be/kenniscentrum/bokashi>
- <https://www.biogroei.be/vijverballen>

Dit zijn middelen die mensen, die bewust willen omgaan met afval scheiden, thuis kunnen gebruiken. Wat we kunnen doen is om dit soort mogelijkheden als onderdeel van de bewustwording centraal op de website te laten zien, zodat bewoners die er open voor staan er kennis van kunnen nemen.

23. Is het mogelijk om net zoals Almere, het eigen plastic om te zetten in materialen voor op straat? Dat bewoners de resultaten van het goede scheiden dagelijks kunnen bewonderen?

De verwerking van plastic tot granulaat wordt binnen een zekere mate van schaalgrootte van installaties op diverse locaties in West-Europa uitgevoerd. De mogelijkheid om lokaal eigen plastic om te zetten naar materialen – zoals in Almere – kan wel worden onderzocht, maar wel met enige voorzichtigheid (denk aan het vrij komen van microplastics, kunstgras enz.). Circulariteit kan mogelijk efficiënter worden gestimuleerd door middel van een duurzaam inkoopbeleid van de gemeente. Denk aan het verplicht toepassen van secundair kunststof in de bouw en groot onderhoud.

24. Hoe kunnen we de producten en grondstoffen die bij het milieuplein worden ingeleverd beter behouden? Zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden voor ondernemers om in samenwerking met het kringloopbedrijf bij Spaarnelanden bepaalde producten/grondstoffen uit het aanbod op het milieuplein te halen, zodat zij daar weer ‘nieuwe’ producten van kunnen maken? Denk bijvoorbeeld aan het opknappen van stepjes/kinderfietsjes, meubels en dergelijke, die (in de stad) weer verkocht worden. Welke ideeën zijn er nog meer?

We komen hier in de volgende inspiratiesessie op terug met de Circulaire Hotspot.

25. Is al een keer met pizzaondernemers gesproken over de mogelijkheden om pizzadozen niet via het restafval af te moeten voeren, maar als papier/karton?

Nee. Helaas zijn pizzadozen te vervuild (met organisch afval) om als papier in te zamelen en vallen deze dus onder de categorie restafval.

26. Als mensen kattenbakken gebruiken met houtkorrels, is het dan mogelijk om deze stroom bij het gft te doen? En zien mensen dat dan ook terug in de rekening voor het restafval in de toekomst?

Kattenbakvulling (ook van hernieuwbare grondstoffen) moet na gebruik bij het restafval omdat deze niet composteerbaar is. Ook wordt aangegeven dat dit te maken heeft met het feit dat in uitwerpselen ziekteverwerkers zitten die niet goed zijn voor compostering.